

5 csepp mentaolaj

– A nagyságos asszony keze akár egy műalkotás – lelkenedett Csapánszki Gizella kisasszony, a városban egyedüli szépségszalonként működő Sztrakiroff Szépségház manikűröslánya.

– Oh! Valóban? – sápítozott erre Szitárszky Eleonóra, aki anno már tizenhat éves korára megtanulta, hogy őrizze meg pirulástól hermelinfehér arcbőrét, és hogy rejtse a szolidság álarca mögé fékevesztett, zubogni vágyó hiúságát.

– Megvallhatom Önnek, nagyságos asszonyom, számomra kivételes alkalom, ha a kezével foglalkozhatom – vette bátorításnak Csapánszki kisasszony Onor nagyságos asszony leereszkedő hangsúllyal erősen fedett örömujjongását. – Egy alkalommal drága atyám jóvoltából volt oly' kivételes szerencsém, és közlőrl is szemügyre vehettem a firenzei Galleria delle Academia kupolacsarnokában Michelangelo Dávidját. Mai napig sem tudom, honnan vettem a bátorságot, de mikoron a teremszolga egy idősebb úr útbaigazításával volt elfoglalva, titkon megérintettem a filiszteusölő jobb kézfejét. – Gizella kisasszony nem vette észre a parányi összehúzódást a Szitárszky család utolsó, még jól férjhez menő sarjának pupillájában és a jobb szájuug környéki apró ráncok ideges megrándulását, ezért változatlan hévvel folytatta: – A legfinomabb oxálsavas kezelés nem érhet el olyas tökéletesen sima érzést, mint amilyen a nagyságos asszony keze fejének tapintása.

– Ennyire megrázó hatással volt a kisasszonyra a zsidó fiú érintése? – mélyesztette acél-szürke szemét a Sztrakiroff Szépségház manikűröslányának pillantásába, akinek szaruhártyáját a visszaemlékezés miatti érzékeny nosztalgia finom könnye vonta be, emiatt kissé halvány látása nem fogta fel a fenyegetést.

– Ha nem tekinti túlzó bátorságnak, megkérdezhetném, a nagyságos asszony mivel ápolja kezét, hogy ily tökéletesess tudta varázsolni?

Onor nagyságos egy darabig még fürkészte Csapánszki kisasszony tekintetét, majd hidegen ennyit szólt:

– Most elmehet.

– De nagyságos asszonyom, még nem fe... – kezdett tiltakozni Gizella kisasszony, de amint immár kitisztult tekintettel nézett bele a báróné szemébe, a tiltakozás helyét átvette a rémület.

– Kezét csókolom – próbálta még menteni a menthetőt, miközben lázasan kutatott az emlékezetében, mi rosszat mondhatott. Csak a kapun kívül engedett annyit szorongása, hogy szemét elfutotta a könny, gyorsan befordult a Kerekes utcába és a néptelen szűk kis sikátorban sírni kezdett. Báró Nagykálnoky Ödönné Szitárszky Eleonóra pedig behívta titkárát. Merengár Rudolfnak egy arcizma sem rándult, miközben kifinomult rondírással közölte Sztrakiroff Iván úrral, következő alkalomra másik kisasszonyt legyen kedves manikűröztetésre hozzá küldeni. Merengár Rudolf cseppet még ellenőrzés címén gyönyörködött kivételes szépségű írásában, majd személyesen adta át a levelet Lászlónak, aki kifutófíú-i-mindenesi hivatását a lehető legkomolyabban véve ült velocipédjére, hogy hangos csengetéssel ugrasson szét minden álmodozó járókelőt a kissé fülledt csütörtöki késő délutánban.

Mire Csapánszki kisasszony belépett a szépségházba, a kisasszonyok tétova tekintetéből rögtön látta, baj van. A kasszánál ülő Veron kisasszony hívta magához Gizella kisasszonyt, hogy enyhén mentolos, langyos leheletével suttogva közölje, Csapánszki kisasszonyt az irodában várja Sztrakiroff úr.

Sztrakiroff Iván apró, finom termetével – melyet a Terpán szabóság remekbe szabott mélykék öltönye méltán emelt ki a kistermetű emberek köréből – sziklaszilárdan vetette meg lábát hatalmas irodájának közepén. Mit sem törődve Gizella kisasszony kisért szemével, ridegen az apró tonettasztalra mutatott, amelyen már ott hevert Csapánszki kisasszony kiskönyve.

– Sejtlemem sincs, mit követett el a kisasszony Nagykálnoky báróné ellen – mondta iszonyatos energiával lefojtott, ettől kissé elakadó, száraz hangon –,

de a Sztrakiroff Szépségház hosszú évek alatt kialakított presztízse nem engedhet meg magának semmilyen, a lehető legapróbb inszinuációt sem.

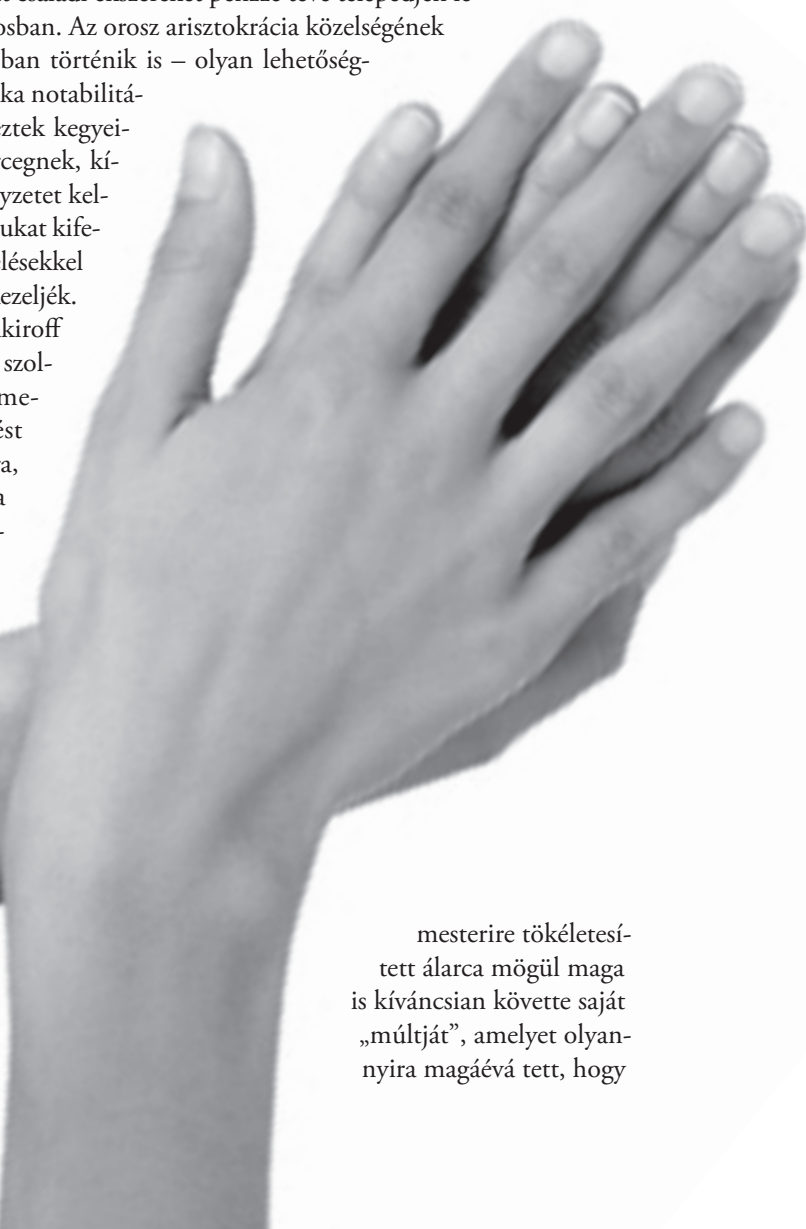
Sztrakiroff Iván olyannyira hitt abban, amit mondott, hogy már nem jutott eszébe 1922 májusa, amikor Gottmand Alfréd csendestársaként megnyitotta szépségszalonját a főtéren.

– Kérlek alássan, neked szakértelmed van, nekem tőkém – mondta hosszas tárgyalásaik

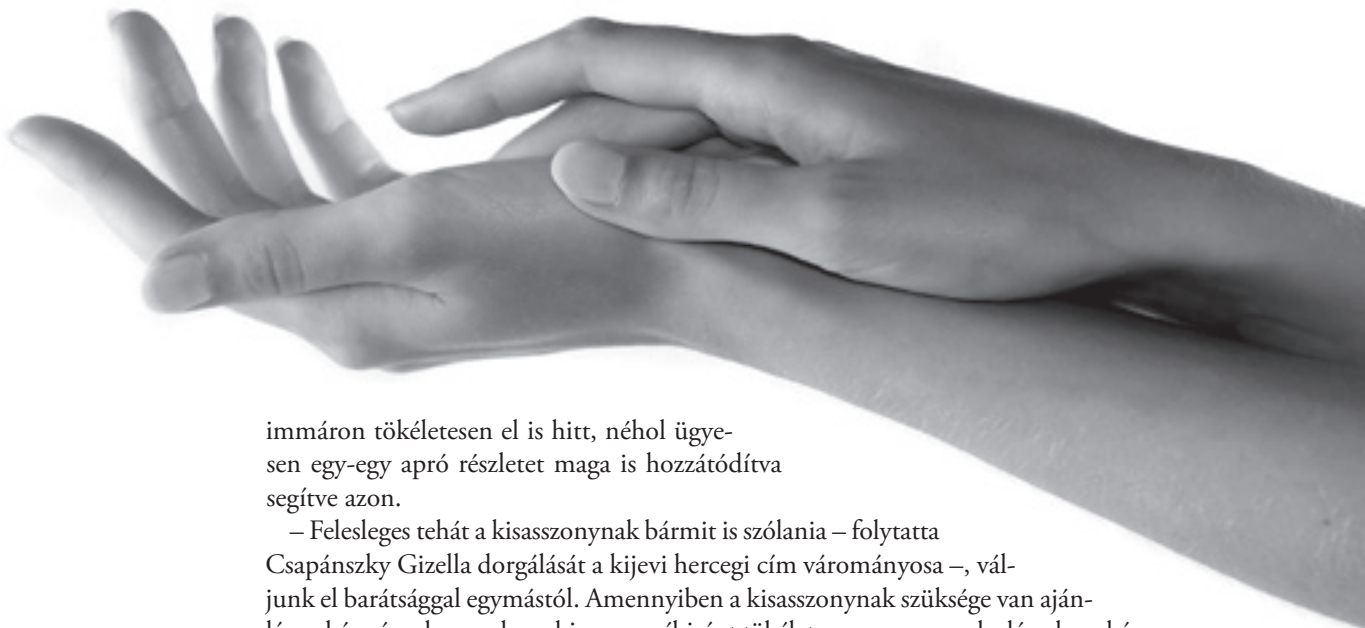
kezetén Gottmand Alfréd. – Kíírhatnám a táblára, hogy Gottmand und Sztrakiroff, vagy Gottmand és társa, vagy akár, hogy Gottmand&Sztrakiroff Szépszégszalón, de ez ebben a városban egyenlő lenne az üzleti öngyilkossággal. Nem kell azt senkinek tudni barátocskám, hogy az öreg Alfrédnek köze van ehhez a szalonhoz, vagy ahogy az itteni főnnebb körök mondanák, „szálónyhoz”. Bízom a képességeidben, ráadásul neked ezen kívül hatalmas előnyöd is van, drága barátom, még hozzá kettő. A neved és a múltad. A neved, amely szintén a helyi fennebbvaló körökben nagy respektre számíthat a tőlünk keletre zajló események miatt. A múltad pedig a legnagyobb kincs, hiszen az neked itt nincs. Ha elfogadsz egy jó tanácsot: ne is legyen, azt majd a vendégkör kialakítja. Neked mindössze annyit kell tenned, hogy jó időben hallgatsz, sokat sejtetően sóhajtozol, és olyan legendakör alakul ki körülötted, ami a legfinomabb köröket vonzza a táborodba. Egy-két év, és ünnepektől alakja lesz kisvárosunknak, mert egy kisváros tudni akar, különösképp, ha rejtélyt szimatol. Szomjazza a legendát, ha van neki, ápolja és dédelgeti, ha nincs, hát terem, engedj hát, hogy ez a városka megteremtsen magának.

Sztrakiroff Iván pedig szerette annyira a pénzt, hogy hallgatott. A legenda útra kelt, és a diszkrét elhallgatások és sokatmondó sóhajok között futótűzszerűen terjedt el, Sztrakiroff Iván nem más, mint a tragikus sorsú II. Miklós cár másodunokatestvérének negyedik fia, a kijevi hercegség várományosa, akit az angol titkosszolgálat menekített ki 1917 novemberében a földet megrengető viharában. Sztrakiroff Iván Londonban elszakadt családjától. Birminghamben egy magyar bankár családnál lakva tanult meg kiválóan magyarul, miközben elsajátította a szépségápolás tudományát. Miután annyi szépet hallott Magyarországról, úgy gondolta, 1922-ben elérkezett az idő, hogy kissé közelebb helyezkedjen hazájához és a rámaradt családi ékszereket pénzé téve telepedjen le a keleti határhoz közeli kisvárosban. Az orosz arisztokrácia közelségének érzése – még ha ez inkognitóban történik is – olyan lehetőségként kínálkozott, hogy a városka notabilitásai egymást felülmúlva igyekeztek kegyeiben járni az álruhás kijevi hercegnek, kínosan ügyelve arra, hogy a helyzetet kellő diszkrécióval, de szolidaritásukat kifejezve annál nagyobb megrendelésekkel és még nagyobb borralalóval kezeljék.

Sztrakiroff Iván (Pável Sztrakiroff rumeni kertész és Bálint Sára szolgáló egyetlen gyermeke Demecsereből indult el a nélkülözést megunva a Tisza jobb partjára, titokban saját sorsának jobbra fordulását is sejtve ebben az elhatározásban) a hallgatás és sóhajtozás

mesterire tökéletesített álarcá mögül maga is kíváncsian követte saját „múltját”, amelyet olyan nyira magáévá tett, hogy

immáron tökéletesen el is hitt, néhol ügyesen egy-egy apró részletet maga is hozzátódtatva segítve azon.

– Felesleges tehát a kisasszonynak bármit is szólania – folytatta Csapánszky Gizella dorgálását a kijevei hercegi cím várományosa –, váljunk el barátsággal egymástól. Amennyiben a kisasszonynak szüksége van ajánlásra, készséggel megadom, hiszen egyébiránt tökéletesen meg vagyok elégedve a képességeivel, szorgalmával és munkabíráásával. Ajánlom magamat – biccentett még Sztrakiroff Iván, majd visszaült asztala mögé és irataiba merülve jelezte, véget ért az audiencia.

Két hét múlva érkezett a kérés, méghozzá Szitárszky Eleonóra titkáranak jóvoltából, aki határozottan közölte Sztrakiroff úrral, a nagyságos báróné csütörtökön a szokott időben igényt tart Gizella kisasszony szolgálataira. Azt Merengár Rudolf nem közölte – maga sem tudott róla –, a sürgős kérés annak szólt, hogy a Gizella utódjául kijelölt Vasréti Ilona kisasszony a kelleténél mélyebb ívet vágott a nagyságos asszony jobb mutatójának körömágyába és ez a nyilvánvaló asszimmetria majdhogynem dühössé tette a bárónét. A reménybeli hercegen csak akkor lett úrrá a kétségbeesés, amikor a titkár mögött bezáródott az ajtó. Sürgősen becsöngette Géza bácsit, a mindenest, pénz, paripa, fegyver nem számít, kerítse elő Gizella kisasszonyt, mert ha a nagyságos báróné kérése késeledelmet szenved, annak kihatása az üzletmenetre egy mindent elsöprő földrengéssel lenne egyenértékű. Géza bácsi hatalmas türelemmel hallgatta végig a tulajdonosi instrukciókat, majd egybehívta a kisasszonyokat és rövid, de annál lényegre törőbb konzíliumot követően konflist fogadott, a kisvárosi hölgyek és urak ámulatától övezve hátradőlt a halványbarna bársonyülésen és a puhára tömött ülés ringatásában egy kicsit elábrándozva elköcsizott Gizella kisasszonyért, aki szinte meg sem hallotta, hogy visszacapott állása mellé régóta esedékes béremelését a valaha remélten felül finanszírozza a szalon.

Egy nappal később, pontban délután négykor ült a nagyszalonban a társalkodónő székeiben, amikor belépett Báró Nagykálnoky Ödönné Szitárszky Eleonóra. Halványan biccentve fogadta Gizella kisasszony pukedlijét, majd helyet foglalt az öblös karszékben.

– Huszonkét fokos víz, egy egész citrom és öt csepp hidegen sajtolt mentaolaj – mondta Onor nagyságos asszony Gizella kisasszony elképedt arcát figyelembe sem véve. – Ezt használom kora gyermekkorom óta, talán ennek köszönhető az, amiről a múltkoriban beszélgettünk. Írja fel a kisasszony, otthon próbálja ki, és ha bevált, vendégein is alkalmazhatja. Néha azt veszem észre, egész apró odafigyelés hiányoznék csak városunk előkelő hölgyeinek tökéletesebbé tételében.

Csapánszky Gizella elfogódottan emelte arca elé a bárónéi jobbot, majd hosszú percekig csak a finom körömráspoly percegése hallatszott. ■ ■ ■

Bánhegyi Gábor: újságíró, író. „Összes létező és kitalált alakomat féltve kísérem, hiszen felelősséggel tartozom értük. Nem ők akartak papírra kerülni, jöttek és jönnek. Nem mindegyikükből lesz betű, szó, mondat, csak azokból, akik a hosszabb, rövidebb (inkább hosszabb) erősödési szakasz közben nem morzsolódnak el. Szeretem az ünnepeket, amikor megszületnek és várom az újabb ünnepnapokat, amelyeket rendre előre jeleznek az apró szorongások. De ezek a jófajta szorongások, nagyon lehet tudni a különbséget.”